

Nr 11.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 41, angående lån och bidrag till vissa skogsförbättringsåtgärder.

I årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 139, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag för budgetåret 1948/49 beräkna ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

I proposition den 16 januari 1948, nr 41, har Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden samma dag, föreslagit riksdagen att

1) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln till *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* anvisa ett *förslagsanslag* av 350 000 kronor;

2) godkänna de grunder för utlämnande av bidrag ur detta anslag, som angivits i propositionen, ävensom medgiva, att under budgetåret 1948/49 må från sagda anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än bekämpande av skogsinsekter beviljas bidrag å tillhopa högst 325 000 kronor;

3) å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under Statens utlåningsfonder till *Statens skogslånefond* anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor;

4) godkänna de grunder för utlämnande av lån ur fonden, som angivits i propositionen.

I propositionen har gjorts följande sammanfattning av propositionens innehåll.

»I propositionen föreslås till en början, att för budgetåret 1948/49 under titeln *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* skall anvisas ett förslagsanslag av 350 000 kronor. Detta anslag skall ersätta statens skogsutdikningsanslag och statens skogsodlingsanslag. Bestämmelserna om bidrag ur sistnämnda båda anslag ävensom om bidrag till vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskilda skogar skola upphävas den 1 juli 1948 i samband med ikraftträdandet av bestämmelserna om bidrag ur det nya anslaget.

Bidrag ur statens skogsförbättringsanslag skall kunna utgå för vissa produktionsbefrämjande åtgärder å mark, varå den föreslagna nya skogsvårdslagen eller lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning. De åtgärder, för vilka bidrag skall kunna utgå, sammanfalla i huvudsak med dem, för vilka bidrag kunnat erhållas ur skogsutdikningsan-

slaget eller skogsodlingsanslaget. Den enligt bestämmelserna rörande skogsodlingsanslaget medgivna möjligheten att i undantagsfall i Norrland lämna bidrag till återväxtåtgärder efter avverkning föreslås dock utvidgad att gälla även övriga delar av landet. Bidrag skall, då föreläggande meddelats enligt 17 § den föreslagna skogsvårdslagen, utgå med 50 procent av den beräknade kostnaden för åtgärden, efter avdrag av värdet av fällda träd, samt eljest med högst 50 procent av samma kostnad. Undantagsvis skall dock bidraget kunna höjas till 60 procent.

Ur statens skogsförbättringsanslag skall vidare efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall kunna utgå bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

För budgetåret 1948/49 hemställas om medgivande att ur ifrågavarande anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än åtgärder mot insekts-härjning utlämna bidrag å sammanlagt högst 325 000 kronor.

I propositionen föreslås även att en ny statlig lånefond — statens skogslånefond — skall inrättas samt att å riksstatens kapitalbudget för budgetåret 1948/49 till denna fond skall anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kronor. Ur denna fond skall kunna utlämnas lån för att bestrida kostnader för skogsförbättringsåtgärder, i första hand sådana åtgärder för vilka även bidrag kan erhållas. Lånen skola vara amorteringslån samt löpa med en fast årlig ränta av 3 procent. En och samme låntagare skall i regel icke äga inneha lån till högre belopp än 10 000 kronor.

Beslut rörande lån och bidrag skall meddelas av skogsstyrelsen. De nya bestämmelserna skola träda i kraft den 1 juli 1948.»

Sedan skogsstyrelsen den 27 maj 1946 avgivit betänkande (SOU 1946: 41) med förslag till skogsvårdslag m. m., anbefalldes Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1946 skogsstyrelsen att verkställa en översyn av gällande bestämmelser angående de s. k. särskilda skogsvårdsanslagen. Skogsstyrelsen har med anledning härav den 13 november 1947 avlämnat skrivelse med förslag till bestämmelser om bidrag från statens skogsförbättringsanslag samt om lån ur statens skogslånefond. Över de i skrivelsen framlagda förslagen ha yttranden avgivits av statskontoret och riksräkenskapsverket.

Angående gällande bestämmelser om bidrag och lån till skogsförbättringsåtgärder hänvisas till s. 3—8 i propositionen.

Beträffande föreskrifter om statsbidrag i förslaget till ny skogsvårdslag må hänvisas till s. 8—9 i propositionen.

En redogörelse för skogsstyrelsens förslag återfinnes å s. 9—18 i propositionen.

I fråga om skogsstyrelsens anslagsäskanden hänvisas till s. 18—19 i propositionen.

En sammanfattning av yttrandena är upptagen å s. 19—21 i propositionen.

Departementschefen.

»Såsom jag uttalat redan i propositionen angående ny skogsvårdslag, bör det övervägas, om ej de olika anslag, som nu utgå till skogsvårdande åtgärder, eller vissa av dessa kunna sammanslås. Det av skogsstyrelsen nu framlagda förslaget innebär, att statens skogsodlingsanslag och statens skogsutdikningsanslag skola sammanföras till ett anslag, benämnt statens skogsförbättringsanslag. Ur detta skola även bestridas kostnaderna för de bidrag, vilka enligt förslaget till ny skogsvårdslag skola utgå i vissa fall, då skogsägare ålägges vidtaga åtgärder för att erhålla nöjaktigt skogstillstånd. De år 1933 tillkomna bestämmelserna om bidrag till vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar skola vidare upphöra att gälla i och med ikraftträdandet av de nya bidragsreglerna. Till vad skogsstyrelsen sålunda föreslagit kan jag ansluta mig. Frågan, huruvida även anslagen till vissa väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo samt till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. kunna uppgå i det nya anslaget, torde böra prövas längre fram, sedan ställning tagits till de förslag, som torde komma att framläggas om ändring av bestämmelserna om bidrag ur sagda anslag.

Även i fråga om utformningen av de nya bidragsreglerna kan jag i sak i stort sett godtaga skogsstyrelsens förslag. På vissa punkter synas dock bidragsbestämmelserna böra utformas något annorlunda än skogsstyrelsen förordat. Vad först angår dessas tillämplighetsområde, anser jag, att bidrag bör kunna utgå endast till förbättringsåtgärder å mark, varå den blivande skogsvårdslagen eller lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna äger tillämpning. Jag är alltså icke nu beredd att förorda, att bidrag skall — i motsats till vad för närvarande gäller beträffande bidrag ur skogsutdikningsanslaget och skogsodlingsanslaget — utgå även för åtgärder å mark, som lyder under lagen om häradsallmänningar. Frågan härom synes lämpligen böra upptagas först då den pågående omprövningen av denna lagstiftning avslutats.

Beträffande spörsmålet, till vilka åtgärder bidrag bör kunna utgå, har redan antytts, att bidrag bör lämnas ur ifrågavarande anslag i de fall, då en skogsägare enligt 17 § i den föreslagna skogsvårdslagen ålägges vidtaga åtgärder för att erhålla nöjaktigt skogstillstånd. Det är emellertid angeläget, att dylika åtgärder i största möjliga utsträckning skola utföras frivilligt. Bidrag bör därför utgå även för produktionsbefrämjande åtgärder, som vidtagas frivilligt, såvida skogstillståndet å marken är sådant, att förutsättningarna för ett åläggande enligt nyssnämnda lagrum föreligger.

En dylik avgränsning av de åtgärder, för vilka bidrag må lämnas, motsvarar, såsom skogsstyrelsen framhållit, i stort sett vad som för närvarande gäller i fråga om bidrag ur skogsutdikningsanslaget respektive skogsodlingsanslaget.

Även skogsstyrelsens förslag tager i främsta rummet sikte på de fall, där en skogsägare enligt nyssnämnda lagrum ålagts eller skulle kunna

åläggas vidtaga åtgärder för att erhålla nöjaktigt skogstillstånd. Enligt förslaget skulle dock bidrag kunna utgå även för andra åtgärder, bland annat för viss röjningsgallring. Redan de marker, där skogstillståndet måste betecknas som uppenbart otillfredsställande, erbjuda emellertid ett mycket omfattande arbetsfält för en bidragsverksamhet av ifrågavarande slag. Det är även tydligen här, som behovet av bidrag är störst. Vidare synes det vid ett genomförande av skogsstyrelsens förslag bliva svårt att på ett någorlunda tillfredsställande sätt avgränsa de åtgärder, där bidrag skulle kunna komma i fråga, från övriga. Jag kan därför icke ansluta mig till skogsstyrelsens förslag i denna del utan anser, att bidrag i princip bör utgå blott i sådana fall då en skogsägare med stöd av 17 § förslaget till ny skogsvårdslag ålagts eller skulle kunna åläggas vidtaga skogsförbättringsåtgärder. Från denna princip torde dock ett undantag böra göras. Inom vissa delar av Norrland kan en skogsägare för närvarande få bidrag ur skogsodlingsanslaget till reproduktionsåtgärder, som han enligt lag är skyldig utföra, om nämligen fullgörandet av reproduktionsskyldigheten skulle bliva synnerligen betungande. Såsom jag anfört i propositionen rörande ny skogsvårdslag bör denna möjlighet bibehållas och utsträckas att gälla även övriga delar av riket. Bidrag för dylikt ändamål bör dock endast ifrågakomma, då med hänsyn till produktionsförhållandena å den mark, varå åtgärderna skola vidtagas, och till markägarens ekonomiska ställning bidrag uppenbarligen behövs för att reproduktionsskyldigheten ej skall bliva oskäligt betungande. Bidrag bör vidare i nu nämnda undantagsfall blott kunna utgå till enskild person.

I fråga om bidragets storlek har jag i nyssnämnda proposition uttalat att bidraget, då åläggande meddelats med stöd av 17 § den föreslagna skogsvårdslagen, i regel bör utgå med 50 procent av den del av kostnaden för företaget, som ej täckes av värdet av de träd, vilka böra fällas i samband med åtgärdernas vidtagande. Enligt skogsstyrelsens förslag skulle samma bidragsregel gälla även då åtgärderna utföras frivilligt. I likhet med statskontoret anser jag det emellertid icke lämpligt att i de senare fallen tillämpa en fast procentsats. Det synes vara att föredraga, att den bidragsbeviljande myndigheten får en viss möjlighet att själv bestämma bidragets storlek med hänsyn till behovet i varje särskilt fall. Bidrag till sådana åtgärder, som utföras på frivillighetens väg, torde därför böra utgå med högst 50 procent av den del av kostnaden, som ej täckes av värdet av träd, vilka böra fällas i samband med åtgärdernas vidtagande.

Enligt skogsstyrelsens förslag skulle bidraget i vissa fall kunna höjas till 60 procent. Sådan höjning skulle kunna ske dels då sökanden vore enskild person, som på grund av svag ekonomi eller annan jämförlig anledning kunde antagas icke vara i stånd att utföra åtgärden utan tilläggsbelopp, dels då det med hänsyn till rådande lokal arbetslöshet befundes erforderligt att skapa arbetstillfällen genom att igångsätta skogsförbättringsarbeten. De sålunda föreslagna bestämmelserna sakna motsvarighet i gällande bidragsregler bortsett från att, såsom tidigare nämnts, bidrag ur skogsut-

dikningsanslaget i vissa delar av landet efter Kungl. Maj:ts medgivande må höjas till 60 procent, om läget å arbetsmarknaden därtill giver anledning. Därest, såsom jag i det följande kommer att tillstyrka, möjlighet öppnas att erhålla lån till bestridande av kostnaderna för dylika åtgärder, synes väl något mera allmänt behov av att kunna överskrida den förut förordade maximiprocenten ej föreligga. I enlighet med vad jag angivit i förslaget till ny skogsvårdslag torde emellertid undantagsvis omständigheterna kunna vara sådana, att en dylik höjning är befogad. Jag ansluter mig därför till skogsstyrelsens förslag i denna del, dock med betonande av att höjning bör ske endast då särskilda skäl föreligga.

Då en skogsägare med stöd av skogsvårdslagen ålägges vidtaga åtgärder för att erhålla nöjaktigt skogstillstånd, bör självfallet bidrag utgå oberoende av vilken kategori av skogsägare vederbörande tillhör. I likhet med skogsstyrelsen anser jag, att även möjligheten att erhålla bidrag till sådana åtgärder, som utföras på frivillighetens väg, bortsett från de undantagsfall, som tidigare berörts, bör stå öppen för alla kategorier av skogsägare. Därest efterfrågan på bidrag skulle överstiga medelstillgången, torde fördelningen av bidragen böra ske i anslutning till de principer, vilka riksdagen godkänt vid behandlingen av frågan om statligt stöd till jordbrukets fortsatta rationalisering. Man synes alltså i dylikt fall i främsta rummet böra söka tillgodose efterfrågan från de skogsägare, vilkas företag framstå såsom mest angelägna ur skogsekonomisk synpunkt eller vilka med hänsyn till sin ekonomiska ställning ha det största behovet av bidrag, samt åt det lånebeviljande organet överlåta att företaga den avvägning mellan dessa synpunkter, som med hänsyn till föreliggande förhållanden framstår som skälig.

I likhet med skogsstyrelsen anser jag det ej nödvändigt, att man vid bestämmandet av bidragets storlek endast beaktar kostnaderna för sådana åtgärder, vilka skulle kunnat framtvingas genom åläggande enligt skogsvårdslagen. Bidrag bör kunna utgå även till mera kostsamma åtgärder, exempelvis för uppdragande av ädel lövskog i sådana fall, där skogsägaren enligt skogsvårdslagen endast skulle ha kunnat åläggas vidtaga åtgärder för att erhålla barrträdsbestånd. I så fall måste emellertid förutsättas, att den ökade kostnaden motsvaras av en ökad nytta av åtgärden.

Beträffande bidragsförfarandet och vad skogsvårdstyrelsen i övrigt anfört rörande bidragsreglerna kan jag i huvudsak ansluta mig till skogsstyrelsens förslag. Dock torde Kungl. Maj:t ej behöva bestämma, hur anslaget skall fördelas på de olika slag av skogsvårdande åtgärder, som kunna komma i fråga. Det synes i stället böra få ankomma på skogsstyrelsen att fördela tillgängliga medel på det sätt, som styrelsen finner mest ändamålsenligt.

Jag delar vidare skogsstyrelsens uppfattning, att de ur skogsodlingsanslaget utgående särskilda understödsbidragen till skogsvårdstyrelserna ej böra bibehållas. Ur skogsförbättringsanslaget bör i stället till skogsstyrelsens förfogande ställas ett visst belopp, ur vilket skogsstyrelsen kan tilldela

skogsvårdsstyrelserna ersättning för av dem kostnadsfritt utlämnade fröer och plantor. Ur sagda anslag torde härjämte få utgå förvaltningsbidrag till skogssällskapet i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande bestämmelser. Det torde få ankomma på skogsstyrelsen att i samband med beviljande av bidrag till skogssällskapet för skogsvårdsåtgärder besluta om dylikt förvaltningsbidrag.

Vad härefter angår skogsstyrelsens framställning om anvisande av ett särskilt förslagsanslag av 25 000 kronor för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter, finner jag det enklast, att även kostnaden för dylika bidrag får bestridas ur skogsförbättringsanslaget. Då det är önskvärt, att nu ifrågavarande bekämpningsåtgärder skola i största möjliga utsträckning ske frivilligt, bör sådant bidrag kunna utlämnas ej blott, då åläggande att vidtaga åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter meddelats, utan även eljest. I överensstämmelse med vad jag uttalat i propositionen angående ny skogsvårdslag torde beslut om dylikt bidrag böra fattas utav Kungl. Maj:t samt bidragets storlek bestämmas efter en prövning från fall till fall med utgångspunkt från principen, att bidraget skall täcka skillnaden mellan kostnaden för åtgärderna och den fördel dessa medfört för skogsägaren. Då åläggande meddelats, bör dock bidrag utgå med lägst 50 procent av kostnaden för åtgärderna.

Den nya skogsvårdslagen avses skola träda i kraft först den 1 januari 1949. Utan hinder härav torde dock de nu förordade bidragsreglerna kunna tillämpas redan från och med ingången av nästa budgetår. Härvid torde dock böra gälla, att bidrag intill dess den nya skogsvårdslagen trätt i kraft böra utgå endast för åtgärder å mark, som lyder under den nuvarande skogsvårdslagen, lappmarkslagen eller lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna. Likaså torde intill sagda tidpunkt nu gällande bestämmelser för skogsodlingsanslaget och skogsutdikningsanslaget böra tillämpas i fråga om beskaffenheten av de åtgärder, till vilka bidrag må utgå.

Skogsstyrelsens förslag i *lånefrågan* innebär, att en ny fond — statens skogslånefond — skall inrättas, i vilken statens skogsväglånefond skall uppgå. Ur skogslånefonden skola utlämnas lån dels till olika slag av direkt skogsproduktionsbefrämjande åtgärder, dels till sådana vägföretag, för vilka hittills kunnat erhållas lån ur skogsväglånefonden.

Jag har redan i propositionen angående ny skogsvårdslag uttalat min anslutning till tanken, att statsmakterna böra underlätta vissa skogsförbättringsåtgärder genom att avhjälpa eventuella kreditsvårigheter för markägarna. Vad angår formen för detta stöd synes det, oberoende av huruvida på jordbrukets område ett system med statlig kreditgaranti införes eller ej, lämpligt, att det nu ifrågavarande stödet, vilket tager sikte på ett speciellt område och även torde böra ha begränsad omfattning, åtminstone till en början lämnas i hittills brukade former genom lån av statsmedel. Därest ett system med statlig kreditgaranti skulle komma att tillämpas inom

jordbruket och giva goda resultat, torde det längre fram kunna övervägas att övergå till detta system även för nu ifrågavarande fall. Jag biträder alltså skogsstyrelsens förslag om bildande av en statens skogslånefond, ur vilken lån skola kunna utlämnas till vissa skogsvårdande åtgärder. Där- emot synes lämpligheten av att — såsom skogsstyrelsen föreslagit — låta skogsväglånefonden gå in i den nya fonden kunna ifrågasättas. Erinras må, att anslaget till väg- och flottledsbyggnader i enskild ägo avses skola tillsvidare bestå som ett särskilt anslag. De bestämmelser, som i det föl- jande förordas angående lån till skogsproduktionsbefrämjande åtgärder, avvika vidare i åtskilliga avseenden från vad som synes böra gälla i fråga om lån till vägföretag. Med hänsyn härtill anser jag, att skogsväglåne- fonden tills vidare bör bibehållas som en särskild fond med oförändrade bestämmelser. Lämpligheten av att sammanföra denna fond med skogs- lånefonden torde böra övervägas i samband med en blivande prövning av frågan av en sammanslagning av statens skogsförbättringsanslag och an- slaget till väg- och flottledsbyggnader.

Ur statens skogslånefond torde få utlämnas lån till åtgärder å mark, varå den föreslagna skogsvårdslagen eller lagen om allmänningsskogar i Norr- land och Dalarna äger tillämpning. Lån torde i huvudsak böra utgå till sådana åtgärder, för vilka enligt det tidigare anförda bidrag bör kunna lämnas. Då så med hänsyn till särskilda förhållanden finnes påkallat, bör lån dock kunna utgå även för andra skogsförbättrande åtgärder. Vad an- går förutsättningarna för lån vill jag i övrigt anmärka att det knappast kan anses erforderligt, att lånemöjligheten skall stå öppen även för dem, som själva utan olägenhet kunna finansiera åtgärderna och bära räntekostna- derna under den tid, som måste beräknas förflyta, innan åtgärderna kunna giva någon avkastning. En förutsättning för statslån bör därför vara, att sökandens ekonomiska ställning är sådan, att han kan anses vara i behov därav.

I fråga om lånens storlek har jag i förenämnda proposition uttalat att lån, då föreläggande meddelats med åberopande av 17 § förslaget till skogs- vårdslag, bör utgå högst med belopp, motsvarande den del av kostnaderna, som ej täckes av bidrag eller värdet av avverkad skog. Motsvarande regel synes böra gälla i övriga fall. Jag kan alltså icke tillstyrka skogsstyrelsens förslag, att lån i vissa fall skulle maximeras till 80 procent av den godkända kostnaden för åtgärden. Erinras må, att någon dylik maximering ej är avsedd att tillämpas i fråga om lån för rationaliseringsåtgärder på jord- brukets område. Beträffande lån till återväxtåtgärder torde dock vid bestäm- mandet av lånets maximibelopp från den godkända kostnaden böra avdra- gas ej blott värdet av de träd, som fällts eller böra fällas i samband med återväxtåtgärderna, utan även värdet av det virke, som uttagits vid den avverkning, vilken framkallat behovet av återväxtåtgärderna. Då särskilda förhållanden därtill föranleda, exempelvis då fastigheten överlåtits efter av- verkningen och återväxtåtgärder skola vidtagas av den nye ägaren, bör emellertid sådant ytterligare avdrag helt eller delvis kunna underlåtas.

Det synes vidare lämpligt, att en övre lånegräns uppställs för de fall, då åläggande enligt 17 § förslaget till skogsvårdslag ej meddelats. Denna gräns synes kunna sättas så, att det sammanlagda lånebeloppet för en och samme låntagare ej må överskrida 10 000 kronor.

Då nyss nämnt åläggande meddelats, bör lån kunna utgå oberoende av vilken kategori skogsägare vederbörande tillhör. I betraktande av vad nyss föreslagits om lånegräns och om ekonomisk behovsprövning synes det ej heller för övriga fall nödvändigt att uttryckligen begränsa lånemöjligheten till vissa grupper av skogsägare.

Inom finansdepartementet har verkställts en utredning bland annat angående frågan om fast eller rörlig räntefot för lån från statens utlåningsfonder. Utredningen, som utmynnat i förord för fast räntefot, är för närvarande föremål för remissbehandling. Oavsett denna översyn av lånebestämmelserna finner jag det lämpligt att, i vart fall tillsvidare, för lån från ifrågavarande fond tillämpas fast räntefot. Räntan synes i nuvarande läge kunna sättas till tre procent.

I fråga om säkerheten för lån torde — i överensstämmelse med de principer, som riksdagen godkänt beträffande lån för jordbrukets rationalisering — i låneförfattningen endast böra föreskrivas, att för lån skall ställas tillfredsställande säkerhet. Det bör därefter ankomma på skogsstyrelsen att pröva, huruvida bjuden säkerhet kan godtagas. Med anledning av vad statskontoret anfört angående borgen vill jag anmärka, att jag i likhet med sagda ämbetsverk finner sådan säkerhet mindre lämplig vid lån med lång löptid.

Mot vad skogsstyrelsen i övrigt föreslagit angående utformningen av lånevillkoren har jag i stort sett ingen erinran att göra. Med hänsyn till det ändamål, för vilket ifrågavarande lån äro avsedda, synes det ofrånkomligt, att skogsstyrelsen skall ha möjlighet att medgiva en lång amorteringstid. Vid bestämmandet av amorteringstiden torde dock hänsyn böra tagas ej blott till den tid, som åtgår innan åtgärderna kunna väntas giva avkastning, utan även till fastighetens beskaffenhet i övrigt och låntagarens ekonomiska ställning överhuvud taget. Den föreslagna längsta amorteringstiden av 50 år bör ej betraktas som en norm utan tvärtom förekomma endast i undantagsfall.

De nya lånebestämmelserna synas böra tillämpas från och med den 1 juli 1948. Beträffande övergångstiden till dess den nya skogsvårdslagen trätt i kraft får jag hänvisa till vad jag anfört på tal om ikraftträdandet av bestämmelserna om bidrag ur statens skogsförbättringsanslag.

I enlighet med nu anförda synpunkter har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till kungörelse angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder. Förslaget torde få såsom *bilaga* fogas vid detta protokoll.

Såsom jag angivit i statsverkspropositionen, bör med hänsyn till föreliggande förhållanden anslaget för skogsförbättrande åtgärder under nästa budgetår begränsas till 350 000 kronor. Från anslaget torde få bestridas utgifterna

för de bidrag, som kunna behöva utbetalas för bekämpande av skogsinsekter. Med hänsyn till ovissheten rörande det verkliga medelsbehovet för sistnämnda ändamål torde anslaget böra givas förslagsanslags karaktär. Samtidigt torde emellertid medelsanvisningen för skogsförbättrande åtgärder i övrigt böra fastställas till visst belopp, såsom fallet varit med de hittillsvarande anslagen till skogsutdikning och skogsodling. Då medelsbehovet för bekämpande av skogsinsekter i enlighet med skogsstyrelsens förslag torde böra beräknas till 25 000 kronor, synes nyssnämnda belopp böra bestämmas till 325 000 kronor.

Till skogslånefonden torde för nästa budgetår böra avsättas 500 000 kronor. Ett anslag å detta belopp torde alltså böra uppföras å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49.»

Utskottet.

Mot sammanförandet av statens skogsodlingsanslag och statens skogsutdikningsanslag till ett anslag, benämnt statens skogsförbättringsanslag, har utskottet intet att erinra. I likhet med departementschefen anser utskottet, att ur detta anslag även skola bestridas kostnaderna för de bidrag, som enligt förslaget till ny skogsvårdslag skola utgå, då skogsägare åläggas vidtaga åtgärder för erhållande av nöjaktigt skogstillstånd.

Beträffande de nya bidragsbestämmelsernas tillämplighetsområde, spörsmålen till vilka åtgärder och till vilka skogsägarkategorier bidrag bör utgå samt frågorna om bidragets storlek och bidragsförfarandet ansluter sig utskottet till vad i propositionen föreslagits.

Utskottet biträder jämväl förslaget i propositionen om att bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter skall utgå ur skogsförbättringsanslaget. Med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna vilka bekämpningsåtgärder, som kunna bli erforderliga under nästa budgetår, kan det för ändamålet behövliga bidragsbeloppet endast förslagsvis angivas. Utskottet vill framhålla, att till följd av den rikliga förekomsten av snö under den gångna vintern snöbrott inträffat i stor omfattning i Norrland, varför det kan bli nödvändigt att vidtaga omfattande åtgärder till bekämpande av insektsskadegörelse därstädes under den närmaste tiden.

Utskottet inser till fullo, att det nuvarande statsfinansiella läget nödvändiggör en sträng begränsning av statens utgifter för budgetåret 1948/49. Därest bestämmelserna i 16 och 17 §§ i den föreslagna nya skogsvårdslagen skola få avsedd effekt, erfordras för visso mycket stora bidrag av statsmedel efter den nya lagens ikraftträdande. Det är emellertid oviss, om det skogliga återuppbyggnadsarbete, som med stöd av nyssnämnda lagbestämmelser skall igångsättas, under det första halvåret efter lagens ikraftträdande kan bli av någon nämnvärd omfattning, enär omfattande planeringsarbeten först måste utföras. Med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna, vilket behov av bidrag som kan uppstå under första halvåret av 1949, anser utskottet emellertid, att bidraget till andra skogsför-

bättrande åtgärder än bekämpande av skogsinsekter icke heller bör fixeras till ett bestämt belopp utan utgå i form av förslagsanslag. Även om anslaget på grund av landets ekonomiska läge i stort sett bör röra sig inom den ram som uppdragits, bör Kungl. Maj:t dock ej vara helt fastlåst vid det i propositionen föreslagna beloppet. Ett överskridande av beloppet kan visa sig påkallat, om ej de nya lagbestämmelserna skola bli utan verkan. Utskottet förutsätter, att så snart de statsfinansiella förhållandena undergått förbättring, en högst väsentlig höjning av anslaget kommer till stånd. Sannolikt kommer ett flerdubbelt högre årligt anslag att erfordras, därest de otillfredsställande skogsmarkerna i landet inom rimlig tid skola bli försatta i produktivt skick.

Vad i propositionen föreslagits om bildande av en statens skogslånefond samt om grunderna för utlämnande av lån ur fonden lämnar utskottet utan erinran.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln till *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* anvisa ett *förslagsanslag* av 350 000 kronor;

2) godkänna de grunder för utlämnande av bidrag ur detta anslag, som angivits i propositionen;

3) å kapitalbudgeten för budgetåret 1948/49 under Statens utlåningsfonder till *Statens skogslånefond* anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor;

4) godkänna de grunder för utlämnande av lån ur fonden, som angivits i propositionen.

Stockholm den 2 april 1948.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Carl Sundberg, Nils Olsson, Näslund, Hjalmar Nilsson, Svedberg och Jonsson; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Löbbo, Ericsson i Sörsjön, Carlström, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Svensson i Vä och Stattin.

Reservation

Av herr *Carl Sundberg*, som anfört följande:

Skogsstyrelsen har vid sina anslagsäskanden för budgetåret 1948/49 hemställt att anslagen till Skogsvård m. m.: Statens skogsutdikningsanslag och Statens skogsodlingsanslag måtte upptagas med oförändrade belopp eller respektive 300 000 och 400 000 kronor. Härvid har anförts, att vad beträffar skogsutdikning ett beviljande av bidrag till samtliga redan den 30 juni 1947 föreliggande ansökningar skulle kräva ett belopp av 1 423 000 kronor. Vidare har vad angår skogsodling beräknats att för tillgodoseende av bidrag till föreliggande jämte under innevarande och nästföljande budgetår inkommande ansökningar skulle erfordras ett belopp av 939 000 kronor.

I skrivelse den 13 november 1947 har skogsstyrelsen i samband med förslag i fråga om bidrag av allmänna medel till skogsvårdande åtgärder framhållit att behovet av medel för bidragstilldelning enligt bestämmelserna för statens skogsförbättringsanslag måste för budgetåret 1948/49 beräknas uppgå till 200 000 kronor utöver vad som i tidigare äskanden anförts. Motiveringen härför vore främst, att bidrag enligt de föreslagna bestämmelserna komme att utgå även till aktiebolag. Skogsstyrelsens sammanlagda äskanden för budgetåret 1948/49 för bidragsverksamheten till skogsförbättrings-åtgärder utgöra sålunda 900 000 kronor förutom till bekämpande av skadeinsekter förslagsvis 25 000 kronor.

En nedskärning av anslaget till skogsförbättringsåtgärder till en nivå långt under den nuvarande redan mycket låga nivån skulle enligt min mening innebära ett allvarligt avbräck för verksamheten, synnerligast vad beträffar skogsodlingen. Genom riksskogstaxeringens undersökningar veta vi, att under en lång framtid skogsodlingarna i Norrland måste sjudubblas och i övriga landet fyrdubblas i omfattning. Behovet av skogskulturåtgärder är sålunda trängande. En alltför hård nedskärning av anslagen till hit hörande ändamål måste innebära en besvikelse för många skogsägare, som tack vare upplysning och propaganda numera visa ett stegrat intresse för dessa viktiga arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill och i betraktande av det flerstädes i landet mindre tillfredsställande skogstillståndet anser jag, att bidragsmöjligheterna till skogsodlingsverksamhet i varje fall icke böra minskas. Då det icke torde vara lämpligt att helt inställa den statsunderstödda skogsdikningsverksamheten, erfordras för att säkerställa omkring 400 000 kronor till skogsodlingsverksamheten ett totalanslag av 550 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte å riksstaten för budgetåret 1948/49 under nionde huvudtiteln till Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.